KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 29.6.2006
KOM(2006) 349 wersja ostateczna

KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW

Realizacja wspólnotowego programu lizbońskiego:

Finansowanie rozwoju MŚP – tworzenie europejskiej wartości dodanej

{SEK(2006) 841}
{SEK(2006) 842}
{SEK(2006) 856}

KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW

Realizacja wspólnotowego programu lizbońskiego:

Finansowanie rozwoju MŚP – tworzenie europejskiej wartości dodanej

SPIS TREŚCI

1. Wspieranie procesu lizbońskiego 3
2. Lepsze otoczenie dla inwestowania kapitału ryzyka 4
3. Więcej finansowania dłużnego dla MŚP 7
4. Wkład UE w finansowanie MŚP 9
5. Lepszy ład administracyjno-regulacyjny na poziomie krajowym 10
6. Wnioski 12

1. WSPIERANIE PROCESU LIZBOŃSKIEGO

Partnerstwo na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia jest wzorcowym działaniem w ramach polityki Komisji Europejskiej. Jego powodzenie zależy od tego, czy europejskie małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) wykorzystają swój potencjał, jako że odgrywają one kluczową rolę we wspieraniu przedsiębiorczości, konkurencyjności i innowacji, prowadząc do zrównoważonego wzrostu i rozwoju. Ponadto w konkluzjach z wiosennego posiedzenia Rady Europejskiej z 2006 r. podkreślono, że w pełni zintegrowany rynek finansowy oraz wystarczający dostęp do finansowania mają zasadnicze znaczenie dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Proces lizboński zapewnia ramy, w których można zwiększyć dostęp do finansowania poprzez reformy na poziomie krajowym i unijnym.

Potrzebna jest poprawa w tym zakresie pomimo tego, że elementy światowego poziomu otoczenia dla finansowania MŚP można już znaleźć w wielu państwach członkowskich. W niedawno opublikowanym rankingu dwudziestu najlepszych krajów pod względem dostępu do kapitału, połowę stanowią państwa członkowskie[1]. Jednym z głównych wyzwań jest zatem rozpowszechnianie dobrych praktyk w całej Unii Europejskiej.

Zróżnicowanie europejskich MŚP stanowi atut w odniesieniu do zwiększenia dostępu do finansowania. Przedsiębiorstwa te są różne w sposobie prowadzenia działalności oraz wprowadzania innowacji. Niektóre z nich produkują najnowsze technologie, podczas gdy inne optymalizują procesy i produkty lub opracowują nowe strategie marketingowe. Wkład innych przedsiębiorstw w rozwój społeczeństwa jest również niezbędny, pomimo że nie wprowadzają one prawie żadnych innowacji. To zróżnicowanie powoduje występowanie różnych potrzeb w zakresie finansowania poszczególnych MŚP. Stwarza ono również możliwość, aby państwa członkowskie ulepszyły swoją politykę poprzez uczenie się nawzajem od siebie dobrych praktyk, ułatwiając tym samym dostęp do kapitału ryzyka i finansowania dłużnego.

Europa musi pracować nad dostępnością kapitału ryzyka dla MŚP o wysokim potencjalne wzrostu. Po znaczącym spadku z 4,2 miliarda EUR w 2001 r., w wyniku pęknięcia bańki technologicznej, europejskie inwestycje typu „venture capital" w przedsiębiorstwa będące na początkowym etapie rozwoju spadły do poziomu około 2 miliardów EUR. Jeżeli wzrost liczby inwestycji w przedsiębiorstwa w fazie rozwoju od 2004 r. stanowi jakąś zachętę, europejskim rynkom giełdowym nie udaje się zapewnić przejścia na kolejny etap dla wielu odnoszących sukcesy przedsiębiorstw, których stały wzrost jest tak istotny dla UE.

Niedawno przeprowadzone badanie[2] wykazało, że 14 % z 23 mln MŚP zarejestrowanych w Unii Europejskiej potrzebuje lepszego dostępu do finansowania dłużnego, ponieważ w dalszym ciągu mogą mieć kłopoty przy szukaniu kredytów lub mikrokredytów na kolejny projekt.

W odniesieniu do popytu wielu przedsiębiorców potrzebuje doradztwa w zakresie wad i zalet różnych form finansowania oraz sposobów, aby najlepiej przedstawić swoje projekty

---

[1] Best Markets for Entrepreneurial Finance, Instytut Milken, 2005 Capital Access Index, październik 2005 r.

[2] Badanie Flash Eurobarometer 174 z września 2005 r.

inwestycyjne potencjalnie zainteresowanym instytucjom finansowym. Również programy gotowości inwestycyjnej powinny opierać się na najlepszych praktykach europejskich.

W ogólnym rozrachunku Europa potrzebuje dążyć do utrwalenia się podejścia, w ramach którego zarówno przedsiębiorcy, jak i instytucje finansowe będą bardziej gotowe do podjęcia i dzielenia się ryzykiem.

Rozwiązanie tego problemu ma kluczowe znaczenie, w związku z tym, że MŚP są podstawowymi źródłami innowacji i tworzenia miejsc pracy, motorem wzrostu europejskiego, a ich działania promują zmiany strukturalne i wyższy poziom dobrobytu w całej Europie.

Niniejszy komunikat przedstawia pakiet działań w zakresie finansowania innowacyjnych MŚP, stanowiąc uzupełnienie komunikatu w sprawie polityki MŚP. Opiera się ona na pracach Komisji nad poprawą funkcjonowania jednolitego rynku, wspieraniem inwestycji w badania oraz ich komercjalizację, oraz na poprzednich komunikatach dotyczących dostępu MŚP do finansowania.

2. LEPSZE OTOCZENIE DLA INWESTOWANIA KAPITAŁU RYZYKA

Lepsze otoczenie dla inwestowania kapitału ryzyka zależy od zintegrowanego, otwartego i konkurencyjnego rynku finansowego, który obejmuje również kapitał ryzyka, oraz w szczególności, tę część rynków kapitału ryzyka, które są zazwyczaj nazywane kapitałem typu „venture”[3].

W przypadku przedsiębiorców chcących rozwijać działalność zewnętrzne finansowanie staje się niezbędne, jeśli środki początkowe zostały wyczerpane. Prywatni inwestorzy o dużej wiedzy mają zasadnicze znaczenie przy uruchamianiu działalności przez przedsiębiorców, ale wciąż brakuje aniołów biznesu oraz innych inwestorów w fazie zalążkowej w Europie. Szacuje się, że inwestycje dokonywane przez anioły biznesu w Europie stanowią 10% inwestycji tego typu dokonywanych w Stanach Zjednoczonych.

Decyzja o rozpoczęciu inwestycji w fazie zalążkowej opiera się głównie na subiektywnej ocenie perspektyw otwierających się przed danym przedsiębiorcą. Nagromadzone doświadczenie jest istotne przy dokonywaniu takich ocen, dlatego też osoby, które odnosiły sukcesy jako przedsiębiorcy, są najbardziej odpowiednie do dokonywania ocen i wspierania nowych możliwości. Powinno się je zachęcać do stania się inwestorami - aniołami biznesu. W Europie jest zbyt niewielu aniołów biznesu, co także dotyczy prywatnych funduszy typu „venture capital” również inwestujących w fazie zalążkowej.

Brak inwestorów w fazie zalążkowej jest częściowo spowodowany niskimi zwrotami z inwestycji, które je czynią nieatrakcyjnymi. Zwrot z 10 lat ogółem z inwestycji dokonanych przy użyciu kapitału typu „venture” wynosił 6,3 % w Europie, w porównaniu z 26 % w USA[4]. Te niskie stopy zwrotu nie mogą przyczynić się do wygenerowania takiego poziomu

---

[3] Rynki kapitału ryzyka obejmują inwestorów „nieformalnych” (anioły biznesu), fundusze kapitałowe typu „venture” oraz rynki akcji o dużym potencjale wzrostu. Pełen glosariusz znajduje się w załączniku II.

[4] Dane do końca 2004 r. Istnieją różnice metodologiczne oraz faktyczne w odniesieniu do tych danych liczbowych, ale nie zmienia to wniosków dotyczących niskiego wyniku w Europie. Źródła: Venture Capital Returns Held Steady At Year-End 2004”, NVCA 11.4.2005, oraz Pan-European survey of performance”, EVCA 27.10.2005.

inwestycji prywatnych, którego Europa potrzebuje. Jednakże niemożliwość rozwijania inwestycji w fazie zalążkowej i rozruchu w szczególności uniemożliwia nowym przedsiębiorcom osiągnięcie takich rozmiarów, które umożliwią przyciągnięcie kapitału na rozwój. Ograniczenia na rynku produktów i pracy zmniejszają zwrot, a luki w systemie finansowania mogą uniemożliwić wielu przedsiębiorstwom w fazie rozruchu pełne wykorzystanie ich potencjału rozwoju.

Brak prywatnych źródeł finansowania w fazie zalążkowej i rozruchu jest częściowo kompensowany przez inwestorami publicznymi lub partnerstwami publiczno-prywatnymi. Instrumenty finansowe programów unijnych były również stosowane do takich celów, a nowe zasady dotyczące pomocy państwa pomogą w skoncentrowaniu pomocy państwa na wypełnieniu luki rynkowej. Jednakże skuteczne inwestycje publiczne wymagają tworzenia partnerstw z inwestorami prywatnymi, a brak prywatnych inwestorów uniemożliwia wielu przedsiębiorstwom w fazie rozruchu pełne wykorzystanie ich potencjału.

Państw członkowskie są wzywane do zapewniania zachęt dla inwestorów prywatnych, którzy są chętni do inwestowania w przedsiębiorstwa, w tym poprzez wykorzystanie funduszy publicznych, aby dokonywać wspólnych inwestycji z aniołami biznesu. Komisja określi i upowszechni dobre praktyki, które mogą pomóc w ulepszeniu warunków dla inwestycji przez anioły biznesu.

Potrojenie inwestycji na początkowym etapie poprzez fundusze typu „venture capital"

Luka w finansowaniu na początkowym etapie ogranicza wzrost MŚP w UE. W Stanach Zjednoczonych inwestycje typu „venture capital" stanowią około 0,04 % PKB. Ten sam poziom został już osiągnięty lub przekroczony przez Szwecję, Danię i Zjednoczone Królestwo w 2004 r.[5] W przypadku pozostałych krajów UE osiągnięcie tego poziomu oznaczałoby, że UE byłaby w stanie zainwestować około 6 mld EUR rocznie. To oznaczałoby potrojenie obecnych poziomów. Takie poziomy były w przeszłości już osiągnięte, choć na krótko, lecz wyzwaniem jest ich osiągnięcie i utrzymanie. Niektóre z tych inwestycji mogą mieć kluczowe znaczenie dla przyszłości Europy.

Reformy, o których mowa w niniejszym komunikacie, jak np. usunięcie przeszkód stojących na drodze inwestycjom transgranicznym oraz skutecznemu wykorzystaniu źródeł finansowania, pomogłyby w osiągnięciu tego celu.

Z porównania ze Stanami Zjednoczonymi wynika, że jest sporo miejsca na poprawę, w szczególności w zakresie technologii. W USA inwestycje typu „venture capital" ogółem w technologię przekraczają czterokrotnie tego samego rodzaju inwestycje dokonywane w Europie. Ponadto średnie inwestycje w Europie sięgają 0,9 mln EUR w porównaniu do 6,1 mln EUR w USA, co ogranicza potencjalny wzrost[6]. W celu podniesienia swojej konkurencyjności w skali światowej Europa potrzebuje zarówno znacznego zwiększenia funduszy kapitału typu „venture", jak i skali inwestycji.

Wydaje się, że w Europie kapitał typu „venture" finansuje projekty na wcześniejszym etapie, wykorzystując mniejsze środki niż w USA, oraz, o czym była mowa powyżej, osiąga również

[5] Annual Survey of Pan-European Private Equity & Venture Capital Activity z 2004 r..

[6] Zob. Money for Growth: The European Technology Investment Report 2005", PriceWaterhouseCoopers.

niższy zwrot z inwestycji[7]. Może to częściowo odzwierciedlać fakt, że europejscy inwestorzy obracający kapitałem typu „venture", w większym stopniu niż ich amerykańscy odpowiednicy, finansują projekty przed osiągnięciem przez nich gotowości do przyjmowania presji handlowej z tym związanej. Może to wiązać się z niedoborem odpowiednich źródeł na bardzo wczesnym etapie inwestowania.

Dalsze problemy spowodowane są fragmentaryzacją rynku. W jej wyniku wiele środków nie może być wystarczająco wyspecjalizowanych, a zespoły zarządzające nimi nie mogą rozwinąć specjalistycznej, fachowej wiedzy sektorowej potrzebnej do realizowania udanych inwestycji. W związku z powyższym rynek kapitału typu „venture" jest o wiele mniej wydajny niż w USA. Jednocześnie różnice pomiędzy zwrotem z osiągających najlepsze i najgorsze wyniki europejskich funduszy typu „venture capital" są znaczące. Fundusze osiągające najlepsze wyniki regularnie osiągają odpowiedni zwrot i przyciągają prywatnych inwestorów.

W Europie ludzie boja się ryzyka i nie mają odpowiedniej kultury rozwoju. Ani przedsiębiorstwa, ani fundusze nie są wystarczająco agresywne w zakresie osiągania wzrostu.

Na jednolitym rynku profesjonalni zarządcy kapitału typu „venture" powinni być w stanie pozyskiwać kapitał i inwestować ponad granicami bez napotykania na niekorzystne opodatkowanie lub konieczności przygotowania obszernej dokumentacji prawnej. Nie dotyczy to jeszcze Europy.

Kluczowym aspektem jakiejkolwiek udanej inwestycji typu „venture capital" jest strategia wyjścia – punkt, w którym inwestor może przenieść inwestycję, dołączając ją do innych zwalnianych funduszy, które zostaną przeznaczone na nowe przedsięwzięcia. Niestety rynek europejski jest również słaby na tym etapie. Potrzebny jest łatwiejszy dostęp do rynków akcji o dużym potencjale wzrostu w całej UE, aby przedsiębiorstwom było łatwiej być notowanymi na giełdzie oraz aby udziały były łatwiej dostępne dla kwalifikowanych inwestorów z całej UE. Taki łatwiejszy dostęp do finansowania poprzez giełdy mógłby otworzyć możliwości dla emitowania papierów wartościowych przez przedsiębiorstwa chcące poszerzyć bazę kapitałową w sposób konkurencyjny. Pierwsza oferta publiczna udziałów stanowi naturalną drogę wyjścia dla inwestorów obracających kapitałem typu „venture" i jest pomocna dla innych przedsiębiorstw w ocenie wartości przy sprzedaży. Pomimo że pierwsza oferta publiczna stała się niedawno popularna w Europie, działalność w zakresie zwiększenia kultury inwestowania w spółki powinna być bardziej rozwinięta. Istnieją alternatywne możliwości emitowania papierów wartościowych ustanowionych przez giełdy europejskie, które pozwalają przedsiębiorstwom na etapie rozwoju pozyskiwać kapitał. Przyniosłoby to jednakże wyraźne korzyści wszystkim uczestnikom rynku, jeżeli te wymiany *mogłyby się w dalszym ciągu rozwijać ponad granicami, zapewniając płynność i osiągając masę krytyczną w zakresie usług doradztwa.*

Faktem jest, że bez płynnych rynków wyjścia dla funduszy typu „venture capital", otoczonych krytyczną masą usług doradztwa, fundusze typu „venture capital" będą zawsze miały trudności. Ich słabość ogranicza rozwój kluczowych MŚP. Komisja, państwa członkowskie oraz giełdy powinny zatem pracować wspólnie nad ułatwieniem transakcji transgranicznych giełd finansowych, usunięciem przeszkód w wykorzystaniu

[7] Profitability of venture capital investment in Europe and the United States", European Economy series of Economic Papers, nr 245.

konkurencyjnych systemów rozliczeń i stosowaniu wspólnych zasad transakcyjnych. W przeciwnym przypadku zwroty będą ograniczone, a możliwości rozwoju będą zagrożone. Obiecujące małe przedsiębiorstwa tracą możliwość rozwinięcia się w przedsiębiorstwa średniej i dużej wielkości, spowalniając gospodarkę europejską.

W celu osiągnięcia celów lizbońskich Komisja i państwa członkowskie muszą współpracować z innymi zainteresowanymi stronami, aby zmienić charakter inwestycji kapitału ryzyka w Europie. Podczas szczytu dotyczącego kapitału ryzyka, który odbył się w Londynie w 2005 r., określono następujące obszary, w których należało podjąć działania:

- należy zachęcić anioły biznesu do inwestowania;
- ukierunkowane na fundusze typu „venture capital" powinny zwiększyć swoje rozmiary i być bardziej profesjonalnie zarządzane w ścisłej współpracy ze źródłami innowacji;
- Europa musi rozwiązać problem fragmentaryzacji rynku kapitału typu „venture";
- Europa potrzebuje płynnych, zorientowanych na rozwój giełd;
- przedsiębiorcy muszą być bardziej zorientowani na rozwój i gotowi na inwestowanie;
- rządy powinni nagradzać sukcesy odpowiednią polityką.

UE potrzebuje stworzyć otoczenie, które pomimo cyklicznego charakteru tego sektora, osiąga zrównoważony wzrost w zakresie inwestycji typu „venture capital". Wymaga to sprzyjającego otoczenia regulacyjnego dla całego systemu finansowania, od etapu przed fazą zalążkową aż po wyjście inwestora. Ponadto interwencje publiczne powinny być ukierunkowane na zbudowanie rynku komercyjnego. Inwestycje publiczne kompensujące nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku powinny być dokonywane we współpracy z sektorem prywatnym i na możliwie najbardziej niezależnym handlowo poziomie, aby przy podejmowaniu decyzji kierowano się wyłącznie dyscypliną rynkową. Komisja i państwa członkowskie powinny współpracować, aby osiągnąć wspomniany cel.

3. WIĘCEJ FINANSOWANIA DŁUŻNEGO DLA MŚP

Banki europejskie i towarzystwa gwarancyjne mają doświadczenie w finansowania późniejszych etapów rozwoju przedsiębiorstw. Należy wesprzeć ten atut w celu zapewnienia wzrostu i zatrudnienia. Nowe wymogi kapitałowe dla banków („Bazylea II") wzmocniły tendencję do podkreślania przez banki potrzeby dokonywania dokładnej oceny ryzyka ich klientów. Przyczyniło się to do powstania zmieniającego się otoczenia, w którym europejskie MŚP muszą utrzymywać bliski dialog z instytucjami finansowymi. Komisja w dalszym ciągu wspiera ten dialog.

Efektywna konkurencja na rynkach finansowych zwiększa dostęp do finansowania poprzez obniżenie kosztu kapitału. Komisja rozpoczęła badania nad sektorem usług finansowych, sprawdzając czy zasady konkurencji działają na tych rynkach. Działania te uzupełniają inicjatywy Komisji zmierzające do usunięcia barier regulacyjnych na jednolitym rynku.

Państwa członkowskie są zachęcane do wdrażania dobrych praktyk w korzystaniu z gwarancji w celu wsparcia pożyczek bankowych w pełniej zgodności z zasadami UE w zakresie pomocy państwa. W szczególności gwarancje powinny być wykorzystywane do wspierania innowacyjnych MŚP w poszukiwaniu przez nich finansowania i innowacji (w tym ekoinnowacji) oraz w przenoszeniu działalności. Gwarancje pożyczek obniżają ryzyko związane z pożyczkami bankowymi, a częściowe, dobrze ukierunkowane gwarancje publiczne mogą mieć duży wpływ na MŚP. Gwarancje mogą być również antycykliczne, pomagając w utrzymaniu tendencji zniżkowej w zakresie wielkości pożyczek bankowych.

Państwa członkowskie są również zachęcane do zapewnienia, że ustawodawstwo krajowe ułatwia dostarczanie mikrofinansowania (pożyczki poniżej 25 000 EUR). Takie pożyczki są ważnym środkiem zachęcającym do przedsiębiorczości poprzez prowadzenie działalności na własny rachunek i mikroprzedsiębiorstwa, w szczególności przez kobiety i mniejszości. Instrument ten sprzyja nie tylko konkurencyjności i przedsiębiorczości, lecz również integracji społecznej.

Na innych etapach cyklu rozwoju MŚP mogą mieć szczególne potrzeby związane z finansowaniem, jak np. wzmocnienie bilansu lub finansowanie przenoszenia działalności. Finansowanie typu mezzanine (połączenie pożyczek i aktywów) oferuje możliwości dla innowacyjnych rozwiązań w przypadku tego rodzaju problemów. Na przykład instrumenty typu mezzanine mogą pozwolić uniknąć obniżenia wartości kapitału przedsiębiorstwa przy zachowaniu skuteczności w finansowaniu jego rozwoju; mogą one pomóc w zaspokojeniu potrzeby wzmocnienia bilansu w celu spełnienia wymogów stawianych przez banki w nowym otoczeniu finansowym; mogą również pomóc finansować przenoszenie działalności (jest to o tyle istotne, że w związku z tym, że przedsiębiorcy przechodzą na emeryturę, ponad 600 000 MŚP rocznie będzie prawdopodobnie zmieniać właściciela[8], i w wielu sytuacjach może to wymagać finansowania atrakcyjnego dla wszystkich uczestników).

Państwa członkowskie powinny zatem zachęcać do rozwoju rynków instrumentów hybrydowych, mając na uwadze fakt, że nie są to pożyczki uprzywilejowane i że zasadnicze znaczenie ma odsunięcie finansowania prywatnego, oraz że należy zapewnić trwałość programów rządowych, nie powodując przy tym zakłóceń na rynku. Komisja określi zatem dobre praktyki w korzystaniu z instrumentów hybrydowych.

Dialog i stabilna struktura kapitałowa

Struktura kapitałowa składająca się w zbyt dużym stopniu z zadłużenia, a w zbyt małym stopniu z aktywów, sprawia, że przedsiębiorstwa są narażone na większe ryzyko; stanowi ona barierę dla inwestowania. Opodatkowanie sprzyjające zadłużeniu, a nie zachowaniu zysków, i nowym aktywom uznano za przeszkodę w sporządzaniu lepszych bilansów. Komisja zachęca państwa członkowskie do rozważenia możliwości stosowania bardziej neutralnego opodatkowania różnych form finansowania.

Okrągły stół zorganizowany przez Komisję zapewnia możliwości dyskusji i przyjęcia wspólnych poglądów w celu wzmocnienia dialogu między bankami i MŚP. Komisja wzywa państwa członkowskie do organizowania podobnych forów na poziomie krajowym.

[8] Sprawozdanie końcowe grupy ekspertów w dziedzinie przenoszenia MŚP z lipca 2002 r.

4. WKŁAD UE W FINANSOWANIE MŚP

Głównymi instrumentami służącymi promowaniu przedsiębiorczości i innowacji oraz zwiększaniu dostępu MŚP do finansowania są: *program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji* (CIP) oraz *wspólne europejskie zasoby dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw* (JEREMIE) w ramach funduszy strukturalnych. *Siódmy ramowy program badań* będzie obejmował środki mające pomóc MŚP w zaspokojeniu pewnych potrzeb związanych z finansowaniem badań.

CIP przekaże około miliarda EUR poprzez swoje instrumenty finansowe, które zgodnie z oczekiwaniami mają wnieść blisko 30 miliardów EUR nowego finansowania dla MŚP. Nowy program zapewni elastyczność w swoich inwestycjach typu „venture capital", umożliwiając jego stosowanie we wspieraniu finansowania równoległego związanego z aniołami biznesu. Jednocześnie zapewni on wsparcie dla banków w ustrukturyzowaniu i sprzedaży portfeli kredytów MŚP w celu uwolnienia zdolności kredytowej. CIP będzie wspierać zakładanie działalności w zakresie technologii środowiskowych, w szczególności poprzez współinwestowanie w fundusze kapitału ryzyka, które zapewniają kapitał dla przedsiębiorstw inwestujących w ekoinnowacje. Zapewni również gwarancje dla finansowania dłużnego, finansowania typu mezzanine oraz mikrokredytów dla MŚP. Podsumowując, oczekuje się, że 350 000-400 000 MŚP skorzysta z tych instrumentów w latach 2007-2013.

Inicjatywa *JEREMIE* będzie stanowiła połączenie dotacji z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego z kapitałem na pożyczki oraz innymi źródłami finansowania w celu wsparcia tworzenia i rozwoju innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw jako części polityki regionalnej UE. Zapewni on również wsparcie dla transferu technologii i powiązań między przedsiębiorstwami, uniwersytetami i ośrodkami badawczymi oraz poprawi dostępność mikrokredytów skierowanych do przedsiębiorstw i osób niemających dostępu do kredytów komercyjnych. Finansowanie pochodzące z instrumentów utworzonych poprzez *JEREMIE* może być również łączone ze wsparciem dla przedsiębiorstw i środkami rozwoju instytucjonalnego finansowanym przez fundusze strukturalne.

Siódmy ramowy program badań (2007-2013) będzie wspierał kluczowe obszary badań, zwiększając potencjał Europy w zakresie innowacji i konkurencyjności. Możliwości dla MŚP są zapewniane przez programy *Współpraca* i *Mozliwości*. *Mechanizm finansowania opartego na podziale ryzyka* zapewni dodatkowe oraz w większym stopniu otwarte na ryzyko możliwości udzielania pożyczek przez Wspólnotę w zakresie inwestycji w badania..

Komisja będzie ściśle współpracować z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) oraz Europejskim Funduszem Inwestycyjnym (EFI) przy wdrażaniu swoich instrumentów finansowych i korzystaniu z *JEREMIE*. EBI z własnych rezerw zapewni EFI upoważnienie w zakresie kapitału ryzyka na kwotę jednego miliarda EUR w latach 2007-2013. W celu osiągnięcia pełnego potencjału Komisja wzywa państwa członkowskie do zwiększenia środków przeznaczanych na kapitał ryzyka poprzez większe wykorzystanie *JEREMIE* w wymiarze regionalnym.

W celu wzmocnienia finansowania fazy zalążkowej i przedzalążkowej Komisja będzie wspierała współpracę między finansowanymi przez Komisję działaniami, takimi jak *Europe INNOVA* i *PRO-INNO Europe* oraz sieciami, takimi jak *Europejska Sieć Aniołów Biznesu (EBAN)*. Należy w maksymalnym stopniu skorzystać z dobrych praktyk, niezależnie od tego czy będzie to poziom państw członkowskich, Komisji czy podmiotów pozarządowych.

Komisja dokonuje obecnie przeglądu zasad w zakresie pomocy państwa w zakresie kapitału ryzyka, aby zwiększyć elastyczność państw członkowskich, znacząco podwyższyć progi oraz umożliwić inwestowanie stanowiące kontynuację poprzedniego inwestowania. Ponadto obecnie dokonywany jest przegląd zasad w zakresie pomocy państwa dotyczących badań, rozwoju i innowacji, w tym zasady bezpośredniego wspierania nowopowstałych przedsiębiorstw i ich wspierania poprzez usługi pomocnicze.

W zakresie utrudnień podatkowych, w odniesieniu do inwestycji typu „venture capital" Komisja zbierze grupę ekspertów w celu określenia przypadków podwójnego opodatkowania oraz rozważenia sposobów ich rozwiązania. Komisja pracuje również nad tym, aby usunąć utrudnienia podatkowe, z którymi mają do czynienia przedsiębiorstwa dokonujące inwestycji transgranicznych.

Tworzenie długoterminowej polityki w zakresie dostępu MŚP do finansowania wymaga dokonania oceny polityki w oparciu o wyniki, które można wyrazić ilościowo. Lepsze dane umożliwiają łatwiejszą ocenę polityki oraz jej wyników na poziomie UE i krajowym. Ma to zasadnicze znaczenie przy wyborze najlepszego podejścia, unikaniu biurokracji, budowaniu lepszej kultury kapitałowej oraz zwiększaniu mobilności aktywów. Komisja zauważa znaczenie posiadania wiarygodnych danych w zakresie finansowania MŚP oraz ich wykorzystywania do monitorowania wpływu nowego otoczenia finansowego na dostęp MŚP do finansowania, które tym samym będzie stanowiło kontynuację niniejszego komunikatu.

Wsparcie pochodzące z instrumentów finansowania UE przykład sukcesu

Przedsiębiorstwo prowadzące działalność w zakresie kart chipowych, które zostało założone w 1991 r., otrzymało wsparcie od anioła biznesu w 1995 r. Kiedy przedsiębiorstwo wyszło na prostą, otrzymało finansowanie kapitału typu „venture" w 1999 r. pochodzące od ważniejszego funduszu kapitału ryzyka, ze wsparciem z funduszy wspólnotowych.

Fundusz kapitału ryzyka odsprzedał swój udział w grudniu 2004 r., uzyskując 18-krotny zwrot w stosunku do pierwotnie zainwestowanych środków. Uwolnione fundusze mogły powrócić do dostępnego zasobu funduszy do zainwestowania.

Omawiane przedsiębiorstwo jest obecnie czołowym dostawcą komponentów i technologii na rynku półprzewodników i prowadzi usługi logistyczne o światowym zasięgu.

5. LEPSZY ŁAD ADMINISTRACYJNO-REGULACYJNY NA POZIOMIE KRAJOWYM

Pomimo jakości pewnych aspektów otoczenia finansowego w wielu państwach członkowskich, dostęp MŚP do finansowania dłużnego oraz kapitału typu „venture" jest w dalszym ciągu utrudniony w innych państwach członkowskich. W oparciu o konkretne propozycje przedstawione powyżej wzajemne uczenie się w zakresie polityki ma zasadnicze znaczenie w celu wparcia państw członkowskich w ulepszaniu funkcjonowania ich systemów finansowych. Warunki mikroekonomiczne, jak np. ograniczenia na rynku pracy, mogą wpłynąć na zwrot z inwestycji. Zatem Komisja z zadowoleniem zauważa zaangażowanie państw członkowskich we wdrażanie reform w krajowych programach reform w ramach strategii lizbońskiej.

MŚP mają problemy w związku z niejasnym prawem upadłościowym, powolnym wymiarem sprawiedliwości i słabymi prawami wierzycieli. Państwa członkowskie są zatem zachęcane do

poprawy swoich systemów prawnych i procedur w ramach wymiaru sprawiedliwości, które wpływają na rynki kapitałowe i do kontynuacji starań w zakresie zmniejszania biurokracji i poprawy otoczenia regulacyjnego dla MŚP. W szczególności nowe państwa członkowskie mają możliwość szybko usprawnić swoje systemy finansowe poprzez przyjęcie dobrych światowych praktyk.

Państwa członkowskie są zachęcane do analizowania programów, które zapewniają korzyści fiskalne i socjalne dla przedsiębiorców, pracowników i inwestorów w innowacyjnych MŚP, w pełni przestrzegając zasady UE w zakresie pomocy państwa. Jednakże ważne jest, aby takie zachęty były uważnie zbilansowane, aby nie stwarzały utrudnień (takich jak nagła konieczność płacenia wyższych składek na ubezpieczenie społeczne), uniemożliwiających małym przedsiębiorstwom rozwinięcie się w przedsiębiorstwa średnie lub duże.

Ze względu na to, że inwestycje, a w szczególności kapitał ryzyka, mają charakter długoterminowy, państwa członkowskie powinny opracowywać stabilną politykę, która sprawi, że inwestorzy będą czuć się pewnie. Obniża to skuteczność środków politycznych o charakterze krótkoterminowym i stanowi argument za rozwiązaniami długoterminowymi.

Zarówno państwa członkowskie, jak i sektor kapitału typu „venture" potrzebują poczynić wysiłki w celu zwiększenia atrakcyjności kapitału typu „venture" jako klasy aktywów dla inwestorów instytucjonalnych. Inwestycje typu „venture capital" obiecujące przynieść odpowiednie zyski mogą odpowiadać strategiom długoterminowym funduszy emerytalnych i zakładów ubezpieczeń. Państwa członkowskie nie powinny utrudniać inwestorom instytucjonalnym zróżnicowania ich portfeli poprzez inwestycje typu „venture capital". Wdrożenie na szczeblu krajowym *dyrektywy w sprawie emerytur pracowniczych* oraz zasad ostrożności w niej zawartych powinno umożliwić funduszom emerytur pracowniczych podjęcie profesjonalnej decyzji o otworzeniu się na inwestycje typu „venture capital". To oraz określenie pozostałych przeszkód pozwoliłoby czerpać pełne korzyści z jednolitego rynku.

Łatwiejsze inwestycje transgraniczne w typu „venture capital"

Na jednolitym rynku profesjonalni zarządcy kapitału typu „venture" powinni być w stanie pozyskiwać kapitał i inwestować ponad granicami bez napotykania na niekorzystne opodatkowanie lub duże obciążenie procedurami biurokratycznymi. Nie jest tak jeszcze w UE. Wobec dwudziestu pięciu zestawów warunków prowadzenia działalności pozyskiwanie funduszy typu „venture capital" i inwestowanie ponad granicami jest złożone i kosztowne. W związku z tym europejskie rynki typu „venture capital" są podzielone i mogą je ominąć możliwości rozwoju.

Potrzebne są konkretne i pragmatyczne działania w celu rozwiązania problemu przeszkód prawnych, regulacyjnych i podatkowych stojących na drodze transgranicznych funduszy typu „venture capital ".

Jak dotąd niewiele osiągnięto, podejmując starania w zakresie uznania w całej UE korzyści płynących z krajowo uregulowanych funduszy typu „venture capital". Grupa ekspertów z omawianego sektora przedstawi wkrótce sprawozdanie dotyczące ograniczeń prawnych i regulacyjnych w zakresie opłacalnego dostępu do rynku dla zarządców funduszy kapitału typu „venture".

Państwa członkowskie powinny zaangażować się w tę kwestię. W tym celu Komisja zaprosi przedstawicieli państw członkowskich do omówienia dalszych działań.

Z drugiej strony europejscy przedsiębiorcy są często nieświadomi lub niewrażliwi na obawy inwestorów. Uniemożliwia im to przedstawianie potencjalnym inwestorom swoich projektów w najbardziej przekonujący sposób. Profesjonalnie prowadzone programy gotowości inwestycyjnej mogą przygotować przedsiębiorców, aby rozumieli korzyści i ograniczenia różnych form finansowania i mogli jak najlepiej przedstawić swoje projekty. Państwa członkowskie są zachęcane do wdrażania takich programów gotowości inwestycyjnej, w porozumieniu z organizacjami lokalnymi, takim jak sieci inwestorów i doradców, których wiedzę fachową można wykorzystać w szerszym kręgu.

W celu wsparcia państw członkowskich Komisja zorganizuje wymiany doświadczeń, szczególne obrady okrągłego stołu między instytucjami finansowymi i MŚP, grupy ekspertów ds. najlepszych praktyk, sprawozdania i badania. Przy realizacji tych działań będzie ona zwracać szczególną uwagę na jednolity rynek kapitału ryzyka

6. WNIOSKI

Lepszy dostęp do finansowania środków na pokrycie długów i kapitału spółek pomoże MŚP w pełnym wykorzystaniu ich potencjału. Polityka wytyczona w niniejszym komunikacie stanowi trwałą podstawę do ulepszeń w tym zakresie, prowadząc do zwiększenia zatrudnienia i rozwoju. W szczególności, jeżeli finansowanie w przypadku innowacyjnych, rozwijających się przedsiębiorstw nie jest dostępne, UE nie będzie mogła zrealizować swojego ambitnego, wymienionego powyżej celu.

Partnerstwo lizbońskie oferuje ramy, w których państwa członkowskie mogą zwiększyć dostęp do finansowania dla MŚP, nie tylko poprzez określenie i wykorzystanie dobrych praktyk.

Obecnie wyzwaniem jest zrealizowanie tych celów, a Komisja będzie monitorowała postępy w zakresie finansowania MŚP i opracuje w pierwszej połowie 2009 r. sprawozdanie, które zostanie uwzględnione w sprawozdaniu z postępów w realizacji odnowionej strategii lizbońskiej.

Aby osiągnąć rozwój i zwiększyć zatrudnienie dla Europy, konieczne jest:

1. Przyspieszenie rozwoju poprzez inwestycje kapitału ryzyka. W tym celu Komisja będzie:

(1) Pracować nad *jednolitym rynkiem funduszy typu „venture capital”*, który umożliwi inwestowanie transgraniczne bez formalności biurokratycznych.

(2) *Zwiększać współpracę między inwestorami w zakresie inwestycji w fazie zalążkowej, zwracając szczególną uwagę na aniołów biznesu* poprzez określenie i szerzenie dobrych praktyk.

(3) *Sprzyjać powstawaniu bardziej profesjonalnych* funduszy typu „venture capital” poprzez dokonywanie większych inwestycji, również przy wdrażaniu instrumentów wspólnotowych (instrumenty CIP, JEREMIE).

Instytucje wspólnotowe i państwa członkowskie powinny stworzyć warunki, które umożliwią trwałe potrojenie inwestycji przez fundusze typu „venture capital" w przedsiębiorstwa w fazie zalążkowej i rozruchu do 2013 r.
2. Zwiększenie finansowania innowacji przez banki. W tym celu Komisja: (4) zorganizuje rozmowy przy *okrągłym stole dla banków i MŚP* w celu dokonania przeglądu obecnej sytuacji i zaproponowania sposobów zwiększenia zakresu długoterminowych relacji o charakterze bankowym; (5) wykorzysta instrumenty Wspólnoty do *lepszego wykorzystania programów kredytowych* skierowanych do innowacyjnych MŚP; (6) zaprosi ekspertów do dokonania oceny *korzyści systemów ulg podatkowych* dla nowopowstałych innowacyjnych przedsiębiorstw. **3. Ulepszenie ładu administracyjno-regulacyjnego.** W tym celu Komisja: (7) zaprosi zainteresowane strony do wdrożenia *dobrych praktyk przy wykorzystaniu funduszy publicznych* dla inwestycji typu „venture capital"; (8) opracuje narzędzia i wskaźniki potrzebne do *oceny skutków polityki* na finansowanie MŚP w całej Europie; (9) określi i rozpowszechni dobre praktyki w ramach *programów gotowości inwestycyjnej*.